Дата _____

Клас _____

Урок № 29. **В ЦАРИНІ ГУЧНО-ТИХОЇ ЛУНИ**

Мета:

- ознайомити учнів із поняттями «динамічні відтінки», «динаміка»;
- розвивати чуття ритму, координацію рухів, уміння розрізняти характер музики;
- підтримувати в учнів бажання емоційно виражатися у різних видах музичної діяльності.

Музичний матеріал: С. Майкапар «Луна в горах»; І. Асєєв «Гра в слова»; Б. Савельєв «Пограємо в луну»; англійська народна пісня «Давайте робити як я».

Наочні посібники: нотна хрестоматія; ілюстрації до музичних творів; портрет С. Майкапара; картки з динамічними відтінками; кольорові картки; картки зі словами; кошики «Форте» та «Піано».

Обладнання: ТЗН; музичний інструмент; фонохрестоматія.

Тип уроку: комбінований.

Хід уроку

Учні входять до класу під музичний супровід (*А. Філіпенко «Соловейко»*).

1. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

Перевірка готовності класу до уроку. Музичне вітання

2. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Учитель

- Мелодія якої пісні нас зустрічала на початку уроку?

Проспіваймо цю пісню, але будьте уважними, стежте за моєю рукою — вона вам підкаже, як слід співати.

Виконання пісні А. Філіпенка «Соловейко».

- На що вказували рухи моєї руки під час співу?

У такий спосіб я підказувала, що співати слід то тихіше, то гучніше. Вам відомо, що звуки за своєю природою бувають тихими й гучними. Чарівні кошики відкриють таємниці тихих і гучних звуків.

3. ОСНОВНА ЧАСТИНА

Учитель

- Відгадайте, які звуки ховаються в моїх кошиках (*бере кошики, у яких — картки зі словами, що позначають гучні й тихі звуки*).

Гра «Звуки в кошику»

Учитель. У наших кошиках переплуталися тихі й гучні звуки. Ви маєте розкласти звуки (картки: «Шепіт», «Грім», «Шелест», «Гомін», «Писк», «Тупотіння», «Гуркіт» та ін.) до відповідних кошиків.

Учні розкладають картки до кошиків.

Поняття «гучно» й «тихо» є доволі відносними. Той самий звук ми сприймаємо по-різному, хоча звучати він може однаково.

Вправа «Тихо-гучно»

Учитель пропонує учням простукати по парті звуки, що імітують наближення вершника,— тихо, дещо гучніше, ще гучніше, гучно, дуже гучно.

Учитель. Звернули увагу, що чим голосніше ми стукали, тим більше сил нам доводилося докладати? Сила звучання і є гучністю, що дуже важлива у світі музичних звуків.

Зміну гучності звуків у музиці називають динамікою.

Робота з поняттями

Динаміка — це сила, гучність музичного звучання. Вона є важливим елементом музичної мови.

Музика, як і людська мова, наповнена розмаїттям звукових відтінків. Чим більше таких відтінків, тим вона виразніша. Такі звукові відтінки називають динамічними. **Динамічні відтінки** — це своєрідні фарби, що розфарбовують музику у різні кольори.

f — форте — голосно
ff — фортисимо — дуже голосно
p — піано — тихо
pp — піанісимо — дуже тихо

Динаміка може і поступово збільшуватися або зменшуватися. Такий поступовий перехід від ***f*** до ***p*** і навпаки називають **крещендо** та **димінуендо**.

p > ***f***, ***f*** < ***p***
крещендо дімінуендо

Слухання музики

Гра «Луна»

Учитель. Луна — це відбиття, тільки не предмета, а звуку. Звук відбивається від будь-якої перепони на його шляху. Пограймо і ми з луною!

Учитель промовляє фразу, а учні повторюють останній склад, імітуючи луну.

У лісі живе грайлива луна. (*На-на-на!..*)
З ним говорити потіха одна! (*На-на-на!..*)
Якщо ми гукнемо «А-у!», то почуємо... (*У-у-у!..*)

- А як луна повторює за нами крещендо чи димінуендо?

Красу луни передав С. Майкапар у п'єсі «Луна в горах». За допомогою різної сили звучання автор зобразив інтонацію оклику та його луни.

- Прослухайте цю п'єсу та скажіть, що допомогло нам уявити луну.

Слухання п'єси С. Майкапара «Луна в горах».

Вам сподобалася ця п'єса? Вона дійсно яскрава.

Робота в парах

Учитель. Візьміть блакитні та сині картки, під час повторного прослуховування розкладіть їх на парті відповідно до сили звучання музики: блакитні — піано, сині — форте.

Повторне слухання п'єси.

- На якому інструменті виконували цей твір? (*Фортепіано*)
- Чому цей інструмент має саме таку назву?

Вокально-хорова робота

Учитель. Грати в луну можна і в піснях.

- Прослухайте пісню І. Асєєва «Гра в слова» і скажіть, які рядки слід промовляти голосно, а які навпаки — тихо.

Слухання та розучування пісні І. Асєєва «Гра в слова».

Тепер пограємо в луну й розучимо однойменну пісню Бориса Савельєва.

- Послухайте її та подумайте, чому вона має таку назву.

Розучування пісні Б. Савельєва «Пограємо в луну».

4. ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ УРОКУ

Бесіда

- Як називають силу звучання музики?
- Які вам відомі динамічні відтінки?
- Як називають поступові зміни гучності музики?
- З яким твором ознайомилися на уроці?

Учні виходять із класу під музичний супровід (*Б. Савельєв «Пограємо в луну»*).